

སློབ་ཚན་གསུམ་པ། གོ་ལ་ཆ་འགྱུར།

ལྗང་ཁང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར། (Global Warming)

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ནི་སའི་གོ་ལའི་རླང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཚད་རྒྱ་ཆེ་ཆེར་འགོ་བལ་ཟེར། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཚད་ཆེ་རུ་འགོ་དོན་ནི་ལྗང་ཁང་གི་རླངས་ཆས་(Greenhouse gas) རྒྱ་ཚད་རྒྱ་ཆེ་ཆེར་འགྱུར་བ་ཡིན། ལྗང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་པའི་ལྗང་ཁང་གི་རླངས་ཆས་གཙོ་བོ་དག་ནི་སྒོ་ལ་ཆས་འཛོལ་བྱེད་པའི་(Carbon dioxide)དང་། རླངས་པ།(Water vapour) ཟེ་རླང་བྱེད་པའི་འཛོལ་བྱེད་པའི་(Dinitrogen Monoxide) མི་ཐེན་(Methane) བཅས་ཡིན། ལྗང་ཁང་གི་རླངས་ཆས་འདི་དག་ལ་ཉི་མའི་ཆ་རྒྱུ་ཁོར་ཕྱག་པའི་ལྗང་ཁམས་ལ་འདི་དག་གིས་ཉི་མའི་ཆ་རྒྱུ་ཁོར་ཕྱག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད། གལ་ཏེ་རླང་ཁམས་ནང་རླངས་ཆས་འདི་དག་མེད་ཆོ། ཉི་མའི་ཆ་རྒྱུ་ཁོར་ཕྱག་པའི་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ལྡན་པའི་ལྗང་ཁམས་སུ་མི་ཐོག་པར་བྱེད་པར་སྤང་བྱེད་པ་ཞིག་ལྗང་ཁམས་སུ་འགོ་བསྐྱེད་པས། སའི་གོ་ལའི་རླང་ཁམས་སུ་འདི་རྒྱུ་ཁོར་ཕྱག་པའི་མེད་པར་འགྱུར་གྱི་ཡོད། དེས་ན་སྤྱི་ལོ་རླང་ཁམས་སུ་རླངས་ཆས་འདི་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུག། འོན་ཀྱང་ད་དུང་གསལ་པོར་ངས་དགོས་པ་ཞིག་ནི། ལྗང་ཁམས་སུ་རླངས་ཆས་འདི་དག་མང་དགས་ནས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅི་ཞིག་ཡོད་མེད་དེ་རེད། ལྗང་ཁམས་སུ་རླངས་ཆས་འདི་དག་མང་དགས་པ་དེས་གོ་ལའི་ཆ་འགྱུར་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་དང་། གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་མི་དང་། སྤྱོད་ཆས་ཀྱི་ཆ་འགྱུར་ཆེ་ཆེར་འཕར་བའི་གནས་ལ་གཞི་རྒྱུ་འབྱུང་གི་ཡོད། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་འགོ་ནས་སའི་གོ་ལའི་རྒྱ་ཚད་ཆེ་ཆེར་འགྱུར་གྱིས་ 0.8° (Celsius) འཕར་ཡོད།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ།

འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱ་གང་སར་བཞོ་གྲ་དར་བྱེད་ཀྱི་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར། ལོ་རེ་བཞིན་རྒྱངས་འཁོར་དང་། གནམ་གྱ། འཕྲུལ་འཁོར་བཅས་ཁྱི་སྒྲིང་མང་པོ་བཞོ་སྒྱུན་བྱེད་གྱིན་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཆང་མས་ལྷང་ཁང་རྒྱངས་ཇས་(སོལ་ཇས་འཆོ་བྱང་ཅན་དང་། རྒྱངས་པ། ཟེ་རྒྱང་བྱང་གི་འཆོ་རྒྱང་ཅན། མི་ཐན།)སྤར་བས་མང་བ་སྒྱེད་བཞིན་ཡོད་པས། གོ་ལའི་ཆ་རྒྱུད་ལོ་རེ་བཞིན་ཆེ་རུ་འགྱོ་བཞིན་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱ་ཆོག་ལ། གཞན་

ཡང་འཛམ་གླིང་ནང་བ་སྤྱགས་གྲངས་ཐེར་འབུམ་༡.༥ ཡོད་པ་གཙོས་སེམས་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་མི་ཐན་གཙོ་བྱས་པའི་རྒྱངས་ཇས་མི་གཙང་བའི་རིགས་སྒྱེད་གྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་པ་ཆོས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཉིན་རེར་ཆ་སྤོམས་བྱས་ན་བ་སྤྱགས་ཀྱིས་མི་ཐན་ལི་ཏར་༡༠༠ ནས་༡༠༠ ཡས་མས་ཤིག་སྒྱེད་གྱི་ཡོད་ལ། དེས་ཀྱང་གོ་ལའི་ཆ་རྒྱུད་རྒྱས་བར་ཤུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་གྱི་ཡོད།

མདོར་ན་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ནི། ཁྱོད་ཁྱེད་འཇུགས་སྤྱན་དང་། བཞོ་ལས་དར་རྒྱས། བྱགས་ཆལ་གཙོད་འབྲེག་འགྱུར་དོ་བྱང་ཇས་སྤྱོད་ཐལ་ཆེ་བ། ཞིབ་ལས་ཐོན་སྒྱེད་རྒྱ་ཆེར་གཉེར་བ་བཅས་ཆགས་ཡོད། འདི་དག་ནི་ལྷང་ཁང་རྒྱངས་ཇས་སྒྱེད་བྱེད་གཙོ་བོར་གྱུར་ཡོད་པས། རྒྱང་ཁམས་སུ་ལྷང་ཁང་རྒྱངས་ཇས་མང་དུ་སོང་སྟེ། གོ་ལའི་ཆ་རྒྱུད་ལོ་རེར་འཕར་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་ང་ཆོས་སུ་མཐུད་དུ་ལྷང་ཁང་རྒྱངས་ཇས་རེ་མང་དུ་འགྱོ་བར་ཆོད་འཛིན་མ་བྱས་ཆོ། དེས་སའི་གོ་ལའི་ཐོག་གི་འཆོ་གནས་ལ་མི་འདོད་པའི་སྤྱགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ངེས།

ཁྱེད་ཀྱིས་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་སྤྱོད་པའི་ཅ་དངོས་མང་པོ་ཞིག་གིས་སོལ་ཇས་འཆོ་བྱང་ཅན་མང་པོ་སྒྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་དོ་སྣང་བྱ་ཆོང་ངམ། གཤམ་གྱི་དཔེ་རིས་ནང་འཁོད་པའི་བྱི་ཆས་འདི་དག་གིས་སོལ་ཇས་འཆོ་བྱང་ཅན་སྒྱེད་གྱི་ཡོད་པས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ལ་ཆོད་འཛིན་ཡོང་ཐབས་སུ་ཅ་དངོས་འདི་དག་སྤྱོད་སྒྲངས་རན་པ་ཞིག་ཡོང་བར་འབད་རྒྱ་གལ་ཆོ། ཅ་དངོས་འདིའི་རིགས་སྤྱོད་པར་སྒྲོག་གི་རུས་

ཤུགས་སྤྱོད་དགོས་པས། ཏུས་རྒྱན་རང་ལ་དགོས་མཁོ་དེ་ཅམ་མེད་ཀྱང་སློག་ཏུས་ཚོད་མེད་ཏུ་སྤྱད་ཆོ། དེས་

སློག་གི་ཏུས་ཤུགས་ཐོན་ཁུངས་ཚུད་ཟོས་སུ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོ་ལའི་བྱོད་ཚད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ལྷང་ཁང་རྒྱངས་རྒྱས་སོལ་རྒྱས་འཆོ་བྱུང་ཅན་ཡང་མང་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེས་དགོས།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུ།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་རྒྱུས་འགྱུར་སློག་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཏུས་རྒྱན་ནམ་རྒྱུས་ཀྱང་སར་སྤར་བས་བྱོད་ཚད་ཆུང་ཏུ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་གཏོན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁོར་ལུག་དེའི་སྤྱི་དངོས་སློག་ཆགས་ཀྱི་འཆོ་གནས་ལ་གོམས་འདྲིས་དཀའ་བའི་གནད་པ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་བྱེད་དང་གངས་རི་མཐོན་པོ་དག་གི་ཁ་བ་དང་འབྲུགས་དར་ཁྱབ་ཐོན་ཡོད་ལ། དེས་རྒྱུན་པས་གཙང་པོ་དང་མཆོ་ནམས་སྤྱུག་སྟེ་མཆོ་དཀྱིལ་ཏུ་ཆགས་པའི་སྤྱིང་ཕྱན་དང་ས་ཆ་དམའ་སར་ཆགས་པའི་གྲོང་དང་གྲོང་བྱེད་མང་པོའི་

བྱིད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་གྱིས་འདས་པའི་ལོ་རབས་ཁ་ཤས་རིང་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་མངའ་བྲུལ་གྱི་མཆོ་དུ་༡༩༥༥ བརྒྱམས་པར་གྱུར་ཡོད།

གནས་སྤངས་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཉེན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ས་ཁུལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ལ་ཆུ་ལྷོག་གི་གནད་འཆོ་འང་བསྐྱེད་མར་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ལ་བྱོད་ཚད་ཆུང་ཏུ་སོང་སྟེ་ཐན་པ་དང་མེ་སློན་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། གནད་དོན་འདིའི་རྒྱུ་པས་སའི་གོ་ལའི་སྤྱོད་བྱེད་དང་བྱེད་གནས་པའི་ངང་པ་ལྟོ་དཀར་དང་དོམ་དཀར་སོགས་ཀྱང་སར་འཆོ་བའི་སློག་ཆགས་ནམས་སྤྱོད་ཉེན་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བཞིན་ཡོད་ལ། ས་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་རྩ་ཅི་ཤིང་སྐྱམ་པ་དང་མཆོ་དུ་དང་གཙང་པོ་སྐྱམ་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འོག་སློག་

ཆགས་མང་པོ་ཞིག་གི་འཛོལ་གནས་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་
ཡོད། འཛམ་གླིང་འཕྲོད་བསྟེན་ལྷན་ཚོགས་(WHO)ཀྱིས་བརྗོད་པ་ལྟར་
ན། གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་རེ་མི་གྲངས་༡༥༠༠༠༠ ལྷག་གི་
ཆེ་སྟོག་འཛོར་བཞིན་ཡོད་ལ། མི་འབོར་ས་ཡ་༥ ཅམ་ནད་ཀྱིས་མནར་
གྱིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ ལ་བསྐྱེད་དུས་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་པས་མི་
ནམས་འཆི་བ་དང་ནད་ཀྱིས་མནར་བའི་གྲངས་ཆད་དེ་ལྷབ་གཅིག་
གིས་འཕར་ངེས་རེད།

འདས་པའི་ལོ་རབས་ཁ་ཤས་སམ་དུས་རབས་གཅིག་ཅམ་རིང་
འཛམ་གླིང་ནང་ཐན་སྐྱོན་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཐུང་སྟེ། འཛམ་གླིང་མི་
འབོར་ས་ཡ་མང་པོའི་ཆེ་སྟོག་ལ་གཞོན་སྐྱོན་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཡོད།

- ༡༽ ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥ ནས་༡༩༦༡ བཅས་ལོ་དྲུག་སྟེང་གི་རྒྱ་ནག་ནང་བྱུང་བའི་སྤྱོད་
དེས་མི་འབོར་ས་ཡ་མང་པོའི་ཆེ་སྟོག་འཕྲོག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་
ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་བའི་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་ལའང་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད།
- ༢༽ ཕྱི་ལོ་༡༩༠༧ ལོར་ཡང་རྒྱ་ནག་དུ་མི་གྲངས་ས་ཡ་མང་པོའི་ཆེ་སྟོག་འཕྲོག་པའི་
སྤྱོད་ཆབས་ཆེན་བྱུང་ཡོད།
- ༣༽ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ ནས་༡༩༩༩ རིང་བརྒྱལ་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་དེས་མི་གྲངས་ས་ཡ་
༩.༥ ཅམ་གྱི་ཆེ་སྟོག་འཕྲོག་ཡོད།
- ༤༽ ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ ནས་༡༩༥༩ རིང་ཨ་ཧྲེ་རི་ཁ་ཅུ་སྤྱོད་གཞོན་འཛོལ་ཆབས་ཆེན་
བྱུང་།
- ༥༽ དེ་བཞིན་དུས་རབས་བར་མའི་སྐབས་སུ་ཨིན་ཡུལ་དང་། རྩ་རན་སི། པ་རུ་ཤི་
ཡ་ཤར་མའི་མངའ་ཁུལ་བཅས་སུ་འང་ཐན་པའི་གཞོན་སྐྱོན་ཆབས་ཆེན་
བྱུང་།

གླིང་སྤྱོད་འབྲུགས་རོམ་ཁུ་
བཞིན་ཡོད་པ་དེས། རིམ་བཞིན་རྒྱ་
མཆོ་འཕེལ་ཏེ་ལོ་ཉ་ཅ་ར་གླིང་ཕྱན་
(Lohachara Island) ལུབ་ནས་ས་སྐང་
གི་ངོས་སུ་མི་སྣང་བར་གྱུར་བ་འདི་ནི།
གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་བྱུང་བའི་མཚུགས་འབྲས་
ཀྱི་མངོན་རྟགས་ཤིག་ཡིན་པར་ངོས་
འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། འདི་ལྟར་རྒྱ་མཆོ་
སྤྱོད་ཐུང་དུ་སྒྱུག་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་གར་གྱི་
ལྷོ་སྤྱོད་འཕེལ་ཏེ་ཡོད་ལྟུང་དུ་ཆགས་
པའི་གླིང་ཕྱན་རྒྱལ་ཁབ་མལ་ཏེ་བ་ས་
(Maldives) ལྷུ་རུའི་གླིང་ཕྱན་རྒྱུང་
རྒྱུང་༢༠༠༠ ཅམ་གྱིས་གྲུབ་ཡོད། རྒྱས་
བྱང་གི་ཞིབ་དེ་རྒྱ་མཆོའི་དབྱས་ཁུལ་
དུ་ཆགས་པའི་གླིང་ཕྱན་རྒྱལ་ཁབ་མར་
ཤལ་(Marshall Islands)གླིང་ཕྱན་
རྒྱུང་རྒྱུང་༩༩ ཡིས་གྲུབ་ཡོད། བཅས་
རིམ་བཞིན་ལུབ་པར་འགྱུར་རྒྱུ་ཡིན་
པ་མ་ཟད། བརྒྱལ་ཏེ་ཤ་ནས་ཨི་ཅི་བ་
བར་གྱི་ཡུལ་ཁམས་ཆེན་པོ་དང་། མཆོ་
རྒྱུད་དུ་ཁུལ་བའི་གྲོང་དང་གྲོང་ཁྲིམ་
མང་པོ་ཞིག་རིམ་བཞིན་རྒྱས་ལུབ་པར་
འགྱུར་ངེས།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་འབྱུང་བ་སྡོན་འགོག་བྱ་ཐབས།

བྱིད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།

བྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཟླ་༡༡་ཚེས་
 ༡༩་ཉིན་ཌན་མག་(Denmark)ཀྱི་
 ཁབ་ཀྱི་གོ་པེན་རྫོ་གེན་(Copenha-
 gen)ས་གནས་སུ་ནམ་ཐུག་འཕྱུར་
 སྤྱོད་སྐོར་ལ་མཉམ་འབྲེལ་ཀྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས་
 པ་དང་། ཀྱུལ་ཁབ་ཁག་གི་གནད་
 ཡོད་འགོ་ཁྲིད་མི་སྡེ་༡༡ ཚོགས་
 བྱེད་གནང་ཡོད།

བྱིད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།

བྱི་ལོ་༡༩༩༥ ལོར་འཛམ་
 སྐྱིང་གནམ་གཤིས་བརྟག་དཔྱད་
 ལྷན་ཚོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་
 ཀྱི་ཚོགས་ཁོར་ཕྱག་ལས་འཆར་
 ཚན་པའི་དོན་ནས་ནམ་ཐུག་
 འཕྱུར་སྤྱོད་འགོ་བའི་གནས་ཚུལ་
 བརྟག་དཔྱད་ཞེ་ཁག་(Intergov-
 ernmental Panel on Climate
 Change, IPCC)བཙུགས།

གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤྱ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
 པའི་མཚུག་འབྲས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་དོན་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན། དཀའ་
 གནད་འདི་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མིའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་མི་ལེགས་པའི་རིགས་
 ལ་ཆོད་འདྲིན་བྱ་རྒྱུར་རག་ལས་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག དུས་རྒྱུན་འཛམ་སྐྱིང་
 ཡུལ་གྱི་གང་སར་ནགས་ཚལ་གཅོད་འབྲེག་བྱེད་པ་འདིའི་གནད་སྐོར་དེའི་
 བསྐྱེད་ཀྱིས་མང་ཚོགས་ལ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དང་། རང་དོན་
 བས་འབད་བཅོལ་བྱིས་ནགས་ཚལ་འདེབས་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་ཆ་
 འགྱུར་སྡོན་འགོག་ཡོང་ཐབས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་མཚན་ནི་མང་པོ་
 ཞིག་གིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་འཚོ་ཐབས་ཁོ་ན་ལས་བསམ་
 སློག་གོང་གི་མེད་པས། འཚོ་གནས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གལ་
 ཆེན་འདིའི་གནད་འགག་ཤེས་ཀྱི་མེད། དེར་བརྟེན་ཁོང་ཚོའི་གོ་རྟོགས་གོང་
 མཐོར་གཏོང་ཐུབ་ཆེ་འདིའི་ཐད་ཕན་ལུས་ཆེན་པོ་ཐོན་པ་དང་། གཞན་
 ཡང་ནགས་ཚལ་འདེབས་འཛུགས་བྱས་ཆོ། དེས་གོ་ལའི་ཆ་རྒྱུད་རྒྱས་པར་
 བྱེད་པའི་སེལ་ཁྲིམས་འཚོ་བུར་ཅན་ཉུང་དུ་གཏོང་ཐུབ་པས། དེ་ནི་རྒྱུད་ཁམས་
 གཅོད་བཅོལ་བྱེད་ཐབས་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུས་རྒྱུན་ཁྲིམ་ནས་
 ཅ་དངོས་རིགས་ཉི་མཉམ་ཐོན་ཁྲིམ་རྒྱུ་དང་པ་བསྐྱར་སྤྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་
 ཅན་ཉི་རྒྱུ་ནི། རང་བྱུང་ཁོར་ཕྱག་དང་ཐོན་ཁུངས་སྤྱང་སྤྱོད་ཐབས་ལུས་
 ལྷན་ཞིག་ཡིན། ཁྲིམ་རའི་ནང་ཐོན་ཁྲིམ་རྒྱུ་དང་པ་བསྐྱར་སྤྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་
 ཅན་གྱི་ཅ་དངོས་རིགས་ཉི་མཉམ་ཐོན་ཅམ་མང་ན་དེ་ཅམ་གྱིས་ཁོར་ཕྱག་ལ་
 གནོད་སྐྱོན་རྒྱུ་དང་བའི་དཔལ་འབྱོར་གཉེར་ཐབས་ལ་སྐུལ་འདེད་ཐེབས་ངེས།
 ད་དུང་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཐད་ལུས་པ་འདོན་
 པའི་བྱེད་ཐབས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་
 བའི་ཚོགས་སྡེ་དང་ལས་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
 ཚོགས་སྡེ་དང་ལས་རིགས་སྤྱ་ཚོགས་བརྒྱུད་དེ་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་མཉམ་
 རུབ་གྱིས་སྤྱི་དགའ་ལ་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཐད་
 འགན་འཁུར་བའི་སྐུལ་མ་ནན་པོ་གཏོང་ཐུབ་པ་དང་། དེས་གོ་ལའི་ཆ་རྒྱུད་
 རྒྱུན་གཏན་དུ་ཆགས་ཐབས་གཅིག་ཤུ་མིན་པར་ཁོར་ཕྱག་སྤྱང་སྤྱོད་སྤྱིའི་བྱ་
 གཞག་ཐད་ལུས་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་ངེས།

གནམ་གཤིས་

འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་

གནད་དོན་ཐད་མིའི་རིགས་

ཡོངས་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་གཤིས་

ཆེ་བའི་གོ་རྟོགས་སྒྲེལ་ཐབས་དང་། གནམ་

གཤིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བར་བརྟེན་ནས་སྤིང་

ཕན་ཚུལ་ཁབ་དང་མཆོ་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་

གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་མང་པོར་དཀའ་ངལ་འབྱུང་

ཉེན་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་ཚང་མས་དོ་སྣང་

ཡོང་ཆེད། བལ་ཁྲུལ་གྱི་སློབ་ཚན་ལ་ཁབ་གྱི་

སློབ་ཚན་ཆོགས་ངོས་ནས་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་

དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐད་སྐར་མ་

སྐུལ་ཁྱེད་རིང་གི་ཆོགས་འདུ་ཞིག་མཆོ་

འོག་ཏུ་བསྐྱབས།

གནམ་གཤིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་གནད་དོན་ཐད་མིའི་རིགས་
ཡོངས་ནས་འགན་འཁུར་དགོས་གཤིས་ཆེ་བའི་གོ་རྟོགས་སྒྲེལ་ཐབས་
དང་། གནམ་གཤིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བར་བརྟེན་ནས་འབྱུགས་རེས་ཀྱི་
འགྲོ་བ་དང་གཙང་པོ་སྐྱེམ་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་ཚང་མས་
དོ་སྣང་ཡོང་ཆེད། བལ་ཁྲུལ་གྱི་སློབ་ཚན་ལ་ཁབ་གྱི་
འཛམ་གླིང་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་ཇོ་མོ་གླང་མའི་འདབས་རོལ་ནས་གོ་ལ་
ཆ་འགྱུར་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐད་སྐར་མ་སྐུལ་ཁྱེད་རིང་

ཆོགས་འདུ་འཆོགས།

བྱིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོལ་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
བྱིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོལ་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
བྱིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོལ་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
བྱིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོལ་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་གོ་ལའི་ཆ་དོན་རྒྱས་པས་སྤིང་སྒྲེལ་འབྱུགས་
རེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོལ་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་ལོད། མ་
འོངས་པར་ཉེན་ཆབས་ཆེ་བའི་སྐྱོར་ལ་སྤིང་ཕན་ཚུལ་ཁབ་
ནམས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ལྷོ་ཁྱེའི་བདེ་རྒྱུ་མཆོད་མངའ་ཁུལ་
གྱི་ཆོགས་འདུ་(South Pacific Forum)འཆོགས།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༠ ལོར་མཉམ་འབྲེལ་
རྒྱལ་ཆོགས་ངོས་ནས་འཛམ་གླིང་
གནམ་གཤིས་བརྟག་དཔྱད་ལྷན་
ཆོགས་(World Meteorological
Organization, WMO)བཙུགས།

ཕྱི་ལོ་༡༩༧༢ ལོར་མཉམ་
འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཁོར་
ལུག་ལས་འཆར་ཆན་པ་
(United Nations Envi-
ronment Programme,
UNEP)བཙུགས།

སྤྱི་ཚན།

དང་པོ། ལན་གནད་བསྐྱུས་རེ་བྲིས།

- ༡༽ ཅི་ཞིག་ལ་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་བྱེད་རུ་འགྲོ་བཤམ།
- ༢༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ནམ།
- ༣༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཅི་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་དམ།
- ༤༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་གཞོན་ཆབས་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་གཙོ་བོ་གང་དག་ཡིན་ནམ།
- ༥༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་སློན་འགོག་ཡོང་ཐབས་སུ་འཛམ་གླིང་ནང་ཚོགས་པ་གཙོ་བོ་གང་དག་བཙུགས་ཡོད།

གཉིས་པ། བྲིས་བསྐྱུར་བྲིས།

- ༡༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་ང་ཚོར་ངེ་ལྟར་གཞོན་ཀྱི་ཡོད།
- ༢༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་སློན་འགོག་བྱེད་ཐབས་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ།

གསུམ་པ། བྱེད་སློ།

- ༡༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་སློན་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཁོ་བསྐྱུ་བྱས་ཏེ་འཛིན་གྱའི་ནང་ཤོད།
- ༢༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱིས་སློག་ཆགས་རིགས་གང་དག་གི་འཚོ་གནས་ལ་དཀའ་ངལ་འབྱུང་གྱི་ཡོད།
- ༣༽ ལྷང་ཁང་གིས་ངོད་ཉར་སྐྱངས་པར་རིས་བསྐྱུ་བྱས་བྲིས།

- ༡༽ ཉེན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་ཁྱེད་ཀྱིས་གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་སྟོན་འགོག་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་
ཞིག་བསྐྱབ་ཐུབ་ཚུལ་ཐོ་གཞུང་ཞིག་བྲིས།
- ༢༽ གོ་ལ་ཆ་འགྱུར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཚུལ་གྱི་པར་རིས་གང་མང་ཕྱོགས་བསྟུས་ཀྱིས་
འཛིན་གྲོགས་ནང་ཁུལ་སྟོན་རིས་ཀྱིས་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་བྱོས།

གཤམ་གྱི་སློག་བརྟན་གང་རུང་ཞིག་ལ་བལྟས་ཏེ་བསམ་གཞིགས་ཀྱིས་གོ་རྟོགས་སྦྱེད་ཐབས་བྱོས།

- ☐ An Inconvenient Truth
- ☐ The Five Ways to Save The World
- ☐ The Earth 2100
- ☐ The Great Warming
- ☐ Thin Ice